

Sarphati[®]
KOOPLEIDINGEN

VAKSPECIALIST ONDERNEMER - FINANCIËEL PLAN

leerwerkboek | vakkennis | 1e druk

Boom

COLOFON

Boom Mbo
klantenservice@boom.nl
www.boom.nl

Auteurs: Erik Lockefer, Angelique Schouten, Walter Dirks
Eindredactie: Hanna Molenaar
Hoofdreductie: Jan Ferwerda

Ontwikkeld i.s.m. Qredits

Titel: Vakspecialist ondernemer – Financieel plan

ISBN: 978 90 372 6903 1

Beeldverantwoording:
Sorbis | Shutterstock.com

1e druk / 1e oplage

© 2025 Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom, te vinden op www.boom.nl.

INHOUD

Inleiding	5
1 Inleiding op het financieel plan	7
1.1 Financieel plan	8
1.2 Privébegroting	12
1.3 Aan de slag met jouw plan	16
1.4 Samenvatting	18
1.5 Begrippen	20
2 Investerings- en financieringsbegroting	21
2.1 Investeringsbegroting	22
2.2 Financieringsbegroting	27
2.3 Bancaire financiering	29
2.4 Alternatieve financiering	33
2.5 Off-balance financiering	37
2.6 Balans	40
2.7 Bedrijfseconomische kengetallen	44
2.8 Aan de slag met jouw plan	47
2.9 Samenvatting	49
2.10 Begrippen	52
3 Exploitatie- en liquiditeitsbegroting	55
3.1 Exploitatiebegroting	56
3.2 Exploitatiekosten	58
3.3 Kosten van duurzame productiemiddelen	67
3.4 Winst uit onderneming	69
3.5 Kosten en opbrengsten	71
3.6 Veiligheidsmarge	73
3.7 Gewaardeerde kosten en economisch resultaat	75
3.8 De volledige exploitatiebegroting	78
3.9 Het bedrijfsresultaat en de fiscus	85
3.10 Cashflow	87
3.11 Liquiditeitsbegroting	89
3.12 Verschillen liquiditeitsbegroting en exploitatiebegroting	93
3.13 Ontvangsten	95
3.14 Uitgaven	102
3.15 Aan de slag met jouw plan	106
3.16 Samenvatting	108
3.17 Begrippen	114
4 Financiële administratie	117
4.1 Veranderingen in bezittingen en schulden	118
4.2 Grootboek	123
4.3 Hulprekeningen van het eigen vermogen	133
4.4 Kolommenbalans	139
4.5 Het decimale rekeningstelsel	147

4.6	Subadministraties	149
4.7	Dagboeken	153
4.8	Samenvatting	162
4.9	Begrippen	165

Index	167
--------------	------------

INLEIDING

Digitale leeromgeving

Bij sommige opdrachten heb je hulpmiddelen nodig. Bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een link naar een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Het icoontje in de vorm van een wereldbol verwijst naar de digitale leeromgeving. Om hier te komen ga je naar [Boomdigitaal.nl](https://boomdigitaal.nl).

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

Een succesvolle onderneming begint met een goed doordacht financieel plan. Of je nu aan het begin staat van je ondernemersreis of al wat eerste stappen hebt gezet, het is van cruciaal belang om inzicht te krijgen in de financiële gezondheid van je bedrijf. Dit boek, *Financieel Plan*, is geschreven voor mbo-studenten die zich voorbereiden op een toekomst als ondernemer of al begonnen zijn met ondernemen.

In samenwerking met Qredits bieden we niet alleen theoretische kennis, maar ook een praktische tool waarmee je direct aan de slag kunt. Na elk hoofdstuk krijg je de kans om dat wat je hebt geleerd direct toe te passen op jouw eigen situatie. Via Qredits kun je stap voor stap je eigen financieel plan opstellen, wat je helpt bij de opstart en groei van je bedrijf.

In dit boek behandelen we onderwerpen zoals het opstellen van een investeringsbegroting, het beheren van je cashflow, het analyseren van kosten en het berekenen van financiële kengetallen zoals liquiditeit en solvabiliteit. Door middel van praktische opdrachten en duidelijke voorbeelden leer je de financiële aspecten van je onderneming effectief te plannen en te beheren.

Dit boek bereidt je voor op de wereld van het ondernemerschap. Met de kennis en vaardigheden die je hier opdoet ben je in staat om een stevig financieel fundament te leggen voor je toekomstige onderneming.

Ga aan de slag om jouw financiële vaardigheden te ontwikkelen, zodat je klaar bent voor een succesvolle start als ondernemer!

Hoofdstuk 1

Inleiding op het financieel plan

Een financieel plan is een belangrijk onderdeel van je ondernemingsplan als je je eigen bedrijf wilt beginnen. Financiën is een verzamelwoord voor het geld dat je als ondernemer verdient (inkomsten) en uitgeeft (uitgaven). Je krijgt hierin inzicht door een financieel plan te maken.

Als je precies weet wat er binnenkomt en wat eruit gaat, kun je beter plannen. Dan weet je wat je moet doen als je bedrijf tijdelijk minder inkomsten heeft, bijvoorbeeld besparen op bepaalde kosten of andere slimme keuzes maken.

Een goed financieel plan helpt je je bedrijfsdoelen te behalen, bijvoorbeeld bij het bepalen van de juiste prijs voor je producten of diensten en bij het inschatten van de benodigde investeringen. Door tijd en moeite te investeren in het begrijpen en managen van je financiën, vergroot je de kans op het succes van je onderneming.

Leerdoelen

- Je weet wat begroten is.
- Je weet waarom je een begroting maakt.
- Je weet waarom je een financieel plan maakt.
- Je kunt benoemen uit welke vijf begrotingen het financieel plan bestaat.
- Je weet wat inkomsten en uitgaven zijn.
- Je weet hoe je in vier stappen een privébegroting maakt.

Opdracht 1 Kennismaking

Bekijk het filmpje.

- a. Waarom is het belangrijk om een financieel plan te hebben, zelfs als je in eerste instantie geen externe financiering nodig hebt?
- b. Hoe helpen de vijf deelbegrotingen bij het starten van een bedrijf?
- c. Welke uitdagingen zou je als startend ondernemer kunnen tegenkomen als je financiering nodig hebt van een bank of geldverstrekker?
- d. Zoek uit welke eisen een bank kan stellen aan een financieel plan voor je (startende) onderneming.

1.1 Financieel plan

Je gaat aan de slag met jouw **financieel plan**, een belangrijk onderdeel van het ondernemingsplan. Doordat je zo'n plan maakt, krijg je inzicht in de financiële situatie van jouw bedrijf. Het is een vertaling van jouw ondernemingsplan in geld. Daarmee kom je te weten of je ondernemingsplan financieel haalbaar is. Heb je bijvoorbeeld genoeg geld om jouw bedrijf te starten? Gaat jouw bedrijf genoeg omzet maken, zodat je ook genoeg winst maakt? Kun je straks leven van jouw onderneming? Allemaal vragen die beantwoord kunnen worden als je een financieel plan maakt.

Begroting

Voor het maken van een financieel plan, stel je begrotingen op. Een **begroting** is een overzicht van verwachte inkomsten en uitgaven. Een begroting maak je voor een bepaalde periode, bijvoorbeeld per maand, per kwartaal of per jaar. Afhankelijk van wat je wilt bereiken, zowel privé als in je werk/bedrijf, kunnen de periode en de inhoud van de begroting verschillen. Een begroting maak je om goed inzicht te krijgen in je geldzaken, zodat je goed voorbereid bent en slimme keuzes kunt maken.

De doelen voor het opstellen van een begroting kunnen onder andere zijn:

1. **Inzicht krijgen in je financiële situatie:** Zodat je weet hoeveel je kunt uitgeven zonder in de problemen te komen.
2. **Besparen of bezuinigen:** Om te zien waar je minder kunt uitgeven om geld over te houden.
3. **Financiële planning voor de toekomst (spaarpotje opbouwen):** Sparen voor een grote uitgave, zoals een vakantie, een huis of een nieuwe scooter. Zo ben je ook voorbereid op onverwachte uitgaven of inkomensverlies.
4. **Schuldbeheer:** Om te plannen hoe je schulden kunt afbetalen en hoe je kunt voorkomen dat je nieuwe schulden maakt.
5. **Kostenbeheersing:** Voor bedrijven of huishoudens, om te zorgen dat de uitgaven binnen de perken blijven.
6. **Investeren:** Om te bepalen hoeveel geld je kunt investeren in bijvoorbeeld aandelen, vastgoed, of andere financiële producten.

Jaarlijkse begroting

Een jaarlijkse begroting geeft een overzicht van de verwachte inkomsten en uitgaven voor een heel jaar. Een jaarlijkse begroting wordt vaak gekozen, omdat het ondernemers helpt om een duidelijk overzicht te krijgen van hun financiën over een heel jaar. Dit soort begrotingen maakt het makkelijker om te plannen hoeveel geld er binnenkomt en uitgegeven wordt, waardoor ondernemers beter voorbereid zijn op veranderingen in hun bedrijf, zoals seizoensgebonden schommelingen.

Seizoensgebonden schommelingen

Een voorbeeld van seizoensgebonden schommelingen is de verkoop van kerstdecoraties. In de periode rond november en december zal de vraag naar kerstbomen, verlichting en andere feestartikelen sterk toenemen. Na de feestdagen daalt de vraag weer snel, waardoor de verkoopcijfers in januari veel lager zullen zijn. Ondernemers in deze branche moeten hun begroting dus zo plannen dat ze voldoende voorraad en personeel hebben tijdens de piekperiode, maar ook rekening houden met lagere inkomsten in de maanden daarna.

Maandelijkse begroting

Een maandelijkse begroting biedt een overzicht van de inkomsten en uitgaven per maand.

Een maandelijkse begroting wordt gebruikt voor verschillende doeleinden, waaronder:

1. **Nauwkeurig cashflowbeheer:** Cashflow is de geldstroom die in en uit je onderneming vloeit. Ook wel kasstroom genoemd. Bij cashflow gaat het om alle inkomsten en uitgaven van je bedrijf. Nauwkeurig beheer helpt ondernemers om precies te weten hoeveel geld er elke maand binnenkomt en uitgegeven wordt, waardoor ze direct kunnen inspelen op eventuele tekorten of overschotten.
2. **Kortetermijnbeslissingen:** Met een maandelijkse begroting kunnen ondernemers snel beslissingen nemen op basis van de meest actuele financiële gegevens, zoals het aanpassen van uitgaven of manieren waarop je geld binnenkrijgt.
3. **Controle:** Door elke maand de werkelijke uitgaven en inkomsten te vergelijken met de begrote cijfers, kan een ondernemer direct zien of hij binnen de begroting blijft en waar bijsturing nodig is.

Kleine café aan de haven

Een maandelijkse begroting is handig voor een ondernemer die een klein café runt, omdat de inkomsten en uitgaven dagelijks kunnen verschillen. Bijvoorbeeld: als de kosten voor energie of ingrediënten plotseling stijgen, ziet de eigenaar dit meteen en kan hij direct actie ondernemen, bijvoorbeeld door zijn prijzen te verhogen of door te besparen op andere uitgaven. Zo houdt hij controle over de financiën en kan hij snel reageren op veranderingen.

Kwartaalbegroting

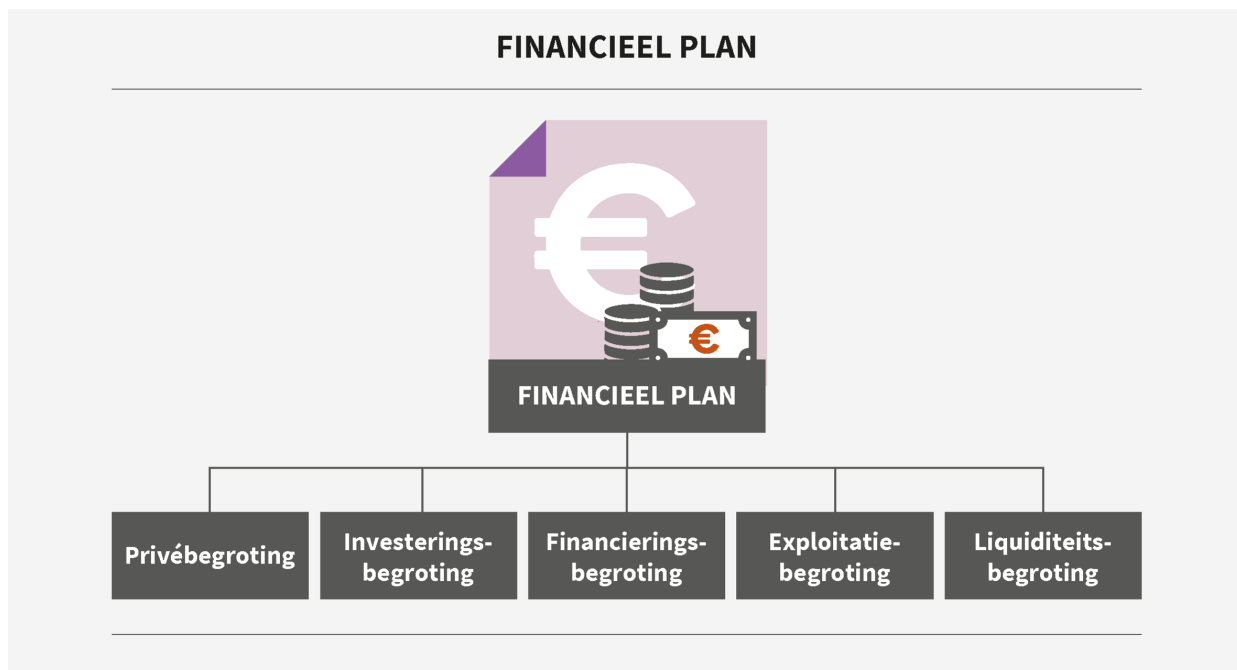
Dit is een middenweg tussen jaarlijkse en maandelijkse begrotingen. Dit type begroting biedt een overzicht voor drie maanden. Dat is nuttig in situaties waarbij er grotere projecten lopen, als er investeringen moeten worden gepland of als er kosten en inkomsten zijn die niet elke maand, maar wel om de paar maanden voorkomen.

De meubelmaker

Stel, een ondernemer heeft een meubelbedrijf en is bezig met de lancering van een nieuwe productlijn van op maat gemaakte tafels. Het hele project, van het ontwerpen van de tafels tot aan de productie en marketing, duurt ongeveer drie maanden. In dit geval is het handig om een kwartaalrapportage bij te houden om de verschillende fasen van het project goed te kunnen monitoren.

Onderdelen van het financieel plan

Als je een eigen bedrijf wilt starten, is het belangrijk om je geldzaken goed op orde te hebben. Een financieel plan helpt je daarbij. Het laat je precies zien hoe je er financieel voorstaat, zowel privé als met je bedrijf. In dit plan maak je verschillende begrotingen die je helpen om te begrijpen wat je moet uitgeven, hoe je je uitgaven gaat betalen en hoeveel winst je kunt maken.

Het financieel plan bestaat uit vijf verschillende begrotingen:

- **Privébegroting:** dit is een overzicht van jouw privé-inkomsten en privé-uitgaven.
- **Investeringsbegroting:** in een investeringsbegroting maak je een overzicht van welke investeringen er nodig zijn voor het starten van jouw bedrijf. Investerings zijn uitgaven die je moet doen om je bedrijf te kunnen starten. Als je bijvoorbeeld een klusbedrijf gaat beginnen, heb je een bus nodig, en gereedschap.
- **Financieringsbegroting:** in de financieringsbegroting beschrijf je hoe je de investeringen gaat betalen die je in de investeringsbegroting hebt beschreven. Met andere woorden: betaal je de investeringen met je spaargeld of leen je geld van de bank of van je familie?
- **Exploitatiebegroting:** in deze begroting bereken je of je met jouw bedrijf winst gaat maken. Je maakt een inschatting van je omzet (opbrengsten). Daarna bekijk je hoe hoog de kosten zijn. Zo kom je erachter of je winst of verlies gaat maken.
- **Liquiditeitsbegroting:** in deze begroting staan de verwachte inkomsten en uitgaven per maand op een rij. Met deze begroting kan je zien hoeveel geld er per maand binnenkomt en hoeveel er uitgaat. Met een liquiditeitsbegroting begroot je hoeveel geld er maandelijks op je zakelijke bankrekening staat. Met het maken

van deze begroting kom je erachter of er in een maand voldoende geld is om al je rekeningen te betalen. Ook zie je of er in een bepaalde maand voldoende geld over is om bijvoorbeeld een investering te doen of een reserve op te bouwen.

In dit hoofdstuk lees je eerst meer over de privébegroting, omdat het belangrijk is om eerst een goed beeld te hebben van je persoonlijke situatie. Als je weet hoeveel je maandelijks overhoudt of tekortkomt, kun je beter inschatten hoeveel risico je kunt nemen met je bedrijf en of je bijvoorbeeld geld uit je privévermogen moet investeren. Het helpt je ook om een realistische financiële basis te leggen, zodat je privé en zakelijk niet in de problemen komt. Kortom, een sterke privébegroting is de eerste stap naar een gezond en succesvol bedrijf.

Opdracht 2 Begrotingen

- Een ondernemer runt een evenementenbedrijf. Waarom is het voor hem nuttig om een jaarlijkse begroting bij te houden in plaats van een maandelijks begroting of een kwartaalbegroting?
- Een ondernemer runt een kledingwinkel. Waarom is het voor hem nuttig om een maandelijks begroting bij te houden in plaats van een kwartaalbegroting of een jaarlijkse begroting?
- Een ondernemer runt een tuincentrum. Waarom is het voor hem nuttig om een kwartaalbegroting bij te houden in plaats van een maandelijks of jaarlijkse begroting?
- Welke vijf verschillende begrotingen vormen samen het financieel plan?
- Koppel de juiste omschrijving aan het type begroting.

Begroting	Omschrijving
Privébegroting	Deze begroting laat zien of er in een bepaalde maand voldoende geld is om alle rekeningen te betalen, en of er geld over is voor investeringen of het opbouwen van een reserve.
Investeringsbegroting	Deze begroting beschrijft hoe de investeringen gefinancierd worden, bijvoorbeeld door spaargeld, leningen of investeringen van derden.
Financieringsbegroting	Deze begroting geeft een overzicht van de noodzakelijke investeringen voor het starten van een bedrijf.
Exploitatiegroting	Deze begroting laat zien of het bedrijf winst of verlies maakt, door een inschatting van omzet en kosten.
Liquiditeitsbegroting	Deze begroting geeft een overzicht van de privé-inkomsten en privé-uitgaven van de ondernemer.